

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РУХОВОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ШКОЛЯРІВ 6—10 РОКІВ

Іващенко О.В.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Вступ. Однією із проблем, які постають перед шкільним фізичним вихованням, є оптимізація рухової активності дітей і підлітків у зв'язку з необхідністю зміцнення їх здоров'я і підвищення працездатності [Бальсевич, В.К., 2000; Круцевич, Т.Ю., & Безверхня, Г.В., 2010; Носко, М.О., Єрмаков, С.С., & Гаркуша, С.В., 2010]. Проблема рухової активності і зміцнення здоров'я є актуальною як в Україні так і на європейському просторі [Piccinno, Andrea & Colella, Dario, 2014; Coskun, Ali & Sahin, Gulsah, 2014].

Однією з умов підвищення рівня рухової підготовленості школярів є організація педагогічного контролю як на уроках фізичної культури [Ivashchenko, O.V., Khudolii, O.M., Yermakova, T.S., Pilewska, W., Muszkiet, R. & Stankiewicz, B., 2015; Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Marc R. Lochbaum, Cieslicka, M., Zukow, W., Nosko, M., & Yermakova, T., 2016], так і в умовах спортивного тренування [Худолій, О. М., & Єрмаков, С. С., 2011; Худолій, О.М., & Іващенко, О.В., 2013]. Процедурою педагогічного контролю є класифікація поточного стану рухової і функціональної підготовленості від якої залежить прийняття рішення в процесі управління фізичним вихованням дітей і підлітків.

Для практики прийняття рішення в процесі управління фізичним вихованням, а також для розробки ефективних програм фізичної підготовки дітей має значення вивчення статевої особливості їх рухової підготовленості [Криволапчук, І. А., 2008; Параничева, Т. М., Бабенкова, Е. А., Тюрина, Е. В. & Орлов, К. В., 2011; Перков, А. В., 2010; Grews, D.J., Lochbaum, M.R., & Landers, D.M., 2004].

В останніх публікаціях було встановлено, що моделювання є ефективним методом отримання нової інформації про можливість здійснення поточного і підсумкового контролю на основі тестування рухової підготовленості дітей і підлітків [Худолій, О.М., 2011; Худо-

лій, О.М., Іващенко, О.В., 2014; Іващенко, О.В., 2016]. Принципові підходи до моделювання наведені у роботах Khudolii, O.M., Ivashchenko, O.V., Iermakov, S.S., & Rumba, O.G. (2016), Іващенко, О., & Худолій, О. (2016), Lopatiev, A., Ivashchenko, O., Khudolii, O., Pjanylo, Y., Chernenko, S., & Yermakova, T. (2017). Одним із методів статистичного моделювання є дискримінантний аналіз, на ефективність його використання в класифікації стану функціональної і рухової підготовленості дітей і підлітків вказують дані наукової літератури [Dorita du Toit, Anita, E. Pienaar, Leani, Truter, 2011; Худолій, О.М., & Іващенко, О.В., 2014; Ivashchenko, O.V., 2017].

Отже, класифікація стану рухової підготовленості має практичне значення для прийняття рішення в процесі управління фізичним вихованням, а також для розробки ефективних програм фізичної підготовки дітей і підлітків.

Мета дослідження — визначити статеві особливості рухової підготовленості дітей 6—10 років.

Матеріали і методи

Учасники дослідження. У дослідженні прийняли участь дівчатка 6 років (n=36), 7 років (n=48), 8 років (n=57), 9 років (n=38), 10 років (n=46); хлопчики 6 років (n=48), 7 років (n=45), 8 років (n=60), 9 років (n= 47), 10 років (n=40).

Організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань були застосовані такі методи дослідження: аналіз наукової літератури, педагогічне тестування та методи математичної статистики обробки результатів дослідження. Як метод моделювання використаний дискримінантний аналіз.

У програму тестування ввійшли загальновідомі тести [Лях, В.И., 2000; Сергієнко, Л. П., 2001; Худолій, О. М., Іващенко, О.В., 2014; Іващенко, О. В., 2016].

Результати. Дівчатка 6—10 років показують кращі результати у координації рухів, пов'язаних з поєднанням рухів рук і ніг і гнучкості. У 10 років дівчатка показують кращі результати у тесті № 10 «Біг 300 м». Хлопчики 6—10 років відрізняються від дівчаток кращим розвитком загальної координації рухів, сили, швидкісної сили, силової і загальної витривалості. За класифікаційними характеристиками з високою ступінню достовірності дівчатка і хлопці відносяться до різних класів і суттєво відрізняються за руховою підготовленістю.

Література

1. Бальсевич, В.К. (2000). *Онтокинезиология человека. М.: Теория и практика физической культуры*, 275.
2. Круцевич, Т.Ю., & Безверхня, Г.В. (2010). Рекреация у фізичній культурі різних груп населення: Навч. посібник. К.: *Олімпійська література*, 248.
3. Носко, М.О., Єрмаков, С.С., & Гаркуша, С.В. (2010). Теоретико-методичні аспекти зміцнення фізичного здоров'я учнівської та студентської молоді. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. Чернігів: Вид-во ЧДПУ, (76), 243–247.
4. Piccinno Andrea & Colella Dario (2014). Physical fitness level in Italian high-school adolescents: a cross-sectional study. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 14 (3), 431–437.
5. Coskun Ali & Sahin Gulsah (2014). Two different strength training and untrained period effects in children. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 14(1), 42–46.
6. Параничева, Т. М., Бабенкова, Е. А., Тюрина, Е. В. & Орлов, К. В. (2011). Состояние здоровья и возрастно-половые особенности физического развития мальчиков и девочек младшего школьного возраста. *Новые исследования*, (28), 33–45.
7. Криволапчук, И. А. (2008). Кондиционные двигательные способности и неспецифическая реактивность детей младшего школьного возраста на различные виды нагрузок. *Новые исследования*, (17), 39–51.
8. Перков, А.В. (2010). Возрастные периоды интенсивного развития основных физических качеств учащихся младших классов общеобразовательных школ. *Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта*, 64 (6), С.55–59.
9. Grews, D.J., Lochbaum, M.R., & Landers, D.M. (2004). Aerobic physical activity effects on psychological well-being in low-income Hispanic children. *Percept Mot Skill*, 98 (1), 319–324.
10. Khudolii, O.M., Ivashchenko, O.V., Iermakov, S.S., & Rumba, O.G. (2016). Computer simulation of junior gymnasts' training process. *Science of Gymnastics Journal*, 8 (3), 215–228.
11. Lopatiev, A., Ivashchenko, O., Khudolii, O., Pjanylo, Y., Chernenko, S., & Yermakova, T. (2017). Systemic approach and mathematical modeling in physical education and sports. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 17 (1), 146–155.
12. Іващенко, О.В. (2016). Моделювання процесу фізичного виховання школярів: Монографія. Харків: ОВС.
13. Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Marc R. Lochbaum, Cieslicka, M., Zukow, W., Nosko, M., & Yermakova, T. (2016). Intra-group factorial model as the basis of pedagogical control over motor and functional fitness dynamic of 14-16 years old girls. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 16(4), 1190–1201.

14. Ivashchenko, O.V. (2017). Special aspects of motor fitness influence on level of 11-13 years' age girls' physical exercises' mastering. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems Of Physical Training And Sports*, (1), 11-17. doi:10.15561/18189172.2017.0102
15. Dorita du Toit, Anita E. Pienaar, Leani Truter (2011). Relationship between physical fitness and academic performance in South African children. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education & Recreation*, 33(3), 23-35.
16. Худолій, О.М. & Іващенко, О.В. (2014). Моделювання процесу навчання та розвитку рухових здібностей у дітей і підлітків: Монографія. Харків: ОВС, 320.
17. Худолій О.М. (2011). Теоретико-методичні засади системи підготовки юних гімнастів 7-13 років: Автореферат дисертації доктора наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.01. К.: НУФВіС, 44.
18. Худолій, О. М. & Єрмаков, С. С. (2011). Закономірності процесу навчання юних гімнастів. *Теорія та методика фізичного виховання*, (5), 3-18, 35-41. doi: <http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2011.5.707>
19. Худолій, О. М. & Іващенко, О. В. (2013). Інформаційне забезпечення процесу навчання і розвитку рухових здібностей дітей і підлітків (на прикладі спортивної гімнастики). *Теорія та методика фізичного виховання*, (4), 3-18. doi: <http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2013.4.1031>
20. Худолій, О.М., & Іващенко, О.В. (2014). Особливості функціональної, координаційної і силової підготовленості дівчат 7-8 класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, (2), 15-21. doi:<https://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2014.2.1095>
21. Іващенко, О., & Худолій, О. (2016). Методологічні підходи до педагогічного контролю у процесі фізичного виховання дівчат 12-14 років. *Теорія та методика фізичного виховання*, 0(4), 13-24. doi:<https://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2016.4.1175>
22. Бар-Ор, О. & Роуланд, Т. (2009). Здоровье детей и двигательная активность: от физиологических основ до практического применения. К. : Олимп. л-ра, 528.
23. Марченко, С. І. (2009). Моделювання розвитку швидкості у школярів 2-4 класів засобами рухливих ігор. *Теорія та методика фізичного виховання*, (10), 10-14.
24. Марченко, С. І. (2008). Характеристика впливу ігрових засобів на динаміку розвитку витривалості в учнів молодшого шкільного віку. *Теорія та методика фізичного виховання*, (10), 38-49.
25. Тітаренко, А. А. (2010). Особливості розвитку рухових здібностей у дівчаток молодшого шкільного віку. *Теорія та методика фізичного виховання*, (9), 3-13.
26. Сергієнко, Л. П. (2001). Тестування рухових здібностей школярів. К.: Олімпійська література, 439.
27. Лях, В. І. (2000). Двигательные способности школьников: Основы теории и методики развития. М.: Терра-Спорт, 192.

28. Мірошниченко, Д.Т. (2014). Факторна модель розвитку рухової функції у хлопчиків молодших класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, 0(4), 23–31. doi:<https://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2014.4.1114>
29. Ivashchenko O.V. (2017). Classification of 11-13 yrs girls' motor fitness, considering level of physical exercises' mastering. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems Of Physical Training And Sports*, 21(2), 18–23. doi:10.15561/18189172.2017.0203
30. Івашченко, О.В., Худолій, О.М., Єрмаков, С.С., Черненко, С.О., & Головка, А.Р. (2015). Педагогічний контроль рівня рухової підготовленості хлопчиків молодших класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, 0(2), 32–40. doi:<https://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2015.2.1140>